

Mūsų rankos ir žodžiai skirti ne patyčioms!

Reikalingos priemonės: lėlė / personažas, užmaunama ant rankos; skirtingų spalvų popierius ir žirkklės; pieštukai / flomasteriai / dažai; lipni juosta.

1. Auklėtojas / mokytojas užsiėmimo pradžioje vaikams pasako: „Šiandien mūsų grupėje / klasėje sulaukėmė svečių – ar žinote kokių?“ Galima leisti vaikams paspėlioti, o tada – ištraukti iš už nugaros ranką su lėle ir pristatyti ją vaikams: „Ogi pas mus atėjo panelė Elė (sugalvokite jums ir vaikams priimtina personažo vardą).“

2. Auklėtojas / mokytojas pasilabina su lėle: „Labas, panele Ele!“, o lėlė atsako mokytojui ir vaikams: „Labas, mokytoja, sveiki vaikai“. Toliau praveskite su personažu trumpą pokalbį, pavyzdžiui:

- Mokytojas: „Iš kur atkeliavai, Ele?“
- Lėlė: „Keliauju iš mokyklos į mokyklą, iš darželio į darželį ir bendrauju su vaikais. O šiaip gyvenu paslaptingoje Spintijos šalyje...“
- Mokytojas: „O ką su mumis nori nuveikti, Ele?“
- Lėlė: „Iš pradžių aš jums kai ką papasakosiu, o paskui norėsiu jums klausimų užduoti ir kartu pažaisiti. Ar galima?“
- Mokytojas (kreipiasi į vaikus): „Vaikai, ar pakalbėsime su panele Ele, ar pažaisime su ja?“ (kai vaikai sureaguoja – kreipiasi į lėlę) „Ele, mes džiaugiamės, kad pas mus atkeliavai ir mielai su tavimi pažaisime. Tu sakei, kad nori mums kažką papasakoti?“

3. Tada lėlė papasakoja trumpą istoriją: „Vieną gražią pavasario dieną – tokią saulėtą ir šiltą – aš lankiausi Debesijos darželyje / mokykloje. Kai tik įėjau į darželį / mokyklą, viskas atrodė taip, kaip ir kitose mokyklose / darželiuose: žaidė vaikai, jie juokėsi, bendravo ir šūkčiojo, mokytojai ir auklėtojai besišypsodami ėjo pro šalį. Tačiau netikėtai vieno koridoriaus kampelyje aš pamačiau berniuką – jis tupėjo susigūžęs, labai liūdnas ir net nemėgino žaisti su kitais vaikais. „Labas, aš Elė“ – pasakiau jam. Berniukas pakėlė į mane liūdnas akis ir atsakė: „O aš Simas“ (vardą parinkite tokį, kokio nėra vaikų grupėje ar klasėje). „Simai, kas nutiko, kad esi toks liūdnas ir nežaidi su kitais vaikais?“ – paklausiau jo. Vaikai, ar žinote, ką man atsakė Simas, kas jam nutiko, kad jis toks liūdnas?“ – lėlė kreipiasi į vaikus ir leidžia jiems pasakyti savo variantus. Tada tęsia savo pasakojimą.

„Simas buvo liūdnas ir nežaidė su kitais vaikais, nes tarp jų buvo keletas vaikų, kurie jį skriaudė. „Simai, o kaip jie tave skriaudžia?“ – paklausiau jo. „Rankomis“ – atsakė liūdnai berniukas. O siaube! Aš iki šiol galvoju, kad vaikų rankos yra skirtos visokiems geriems darbams daryti, tačiau pasirodo, kad jomis galima ir įskaudinti kitą. Vaikai, o jūs ar žinote, ką kartais skaudaus ir nemalonaus kiti žmonės daro su rankomis?“

Vaikai gali išvardinti jiems žinomus skaudžius dalykus, kuriuos galima padaryti rankomis (pavyzdžiui, muša, pliaukšteli, atima daiktą ir pan.). Mokytojas vaikų sakomus dalykus gali užrašyti ar nupiešti ant lentos – virš tų veiksmų nupiešiamas liūdnas veidelis.

4. Lėlė tęsia: „Taip, taip, būtent apie tai ir pasakojo Simas (pavardina keletą vaikų paminėtų skaudžių veiksmų). „Simai, ką dar jie daro?“ – paklausiau. „Dar jie mane įžeidinėja ir tyčiojasi iš manęs žodžiais“ – atsakė Simas. O varge, niekad nemaniau, kad vaikai gali sakyti skaudžius žodžius... Bandžiau sugalvoti, kokie žodžiai galėtų skaudinti... Gal jūs, vaikai, esate tokių žodžių girdėję?“ – lėlė vėl kreipiasi į vaikus ir leidžia jiems pasakyti savo mintis ir mokytojas juos taip pat surašo ant lentos.

5. Lėlė tęsia: „Man taip liūdna buvo girdėti, kad Simas taip skaudinamas rankomis ir žodžiais. Įvairūs skaudūs veiksmai ir žodžiai yra vadinami patyčiomis – o jos labai skaudina ir liūdina vaikus. Ir dabar, kai tik keliauju pas kitus vaikus, visų jų klausiu, ką gero mes galime padaryti rankomis ir kokių gerų žodžių jie moka. Nes kuo daugiau mokėsime gerų darbų ir gerų žodžių, tuo mažiau bus patyčių ir laimingesni bus visi vaikai. Vaikai, gal jūs man galite pasakyti, o kokius gerus darbus rankomis galima padaryti?“ – lėlė vėl kreipiasi į vaikus, vaikai vardina savo mintis, mokytojas jas užrašo ar nupiešia kitoje lentos pusėje, virš sąrašo nupiešdamas linksmą veidelį.

6. Tada lėlė klausia: „O kokių gerų žodžių jūs žinote – kurie pralinksmina ir padeda pasijusti gerai?“ Mokytojas vėl žodžius surašo ar nupiešia ant lentos.

7. Lėlė pagiria vaikus: „Nuostabu, kiek daug gerų darbų ir žodžių jus žinote! Aš tikiu, kad Simui būtų gera su jumis žaisti. Ar norite sužinoti, kaip Simas laikosi dabar? Mudu sutarėm su Simu, kad apie jo skriaudas būtinai turi sužinoti jo auklėtoja / mokytoja. Taigi mes kartu nuėjom pas ją ir viską papasakojom. Ir mokytoja nebeleido kitiems vaikams šaipytis iš Simo bei mokino visus Simo grupės / klasės vaikus būti draugiškus. Dabar Simas, kaip ir jūs, yra linksmas vaikas, turintis draugų ir žaidžiantis su jais visokius žaidimus. O kiti su Simu besimokantys vaikai žino – mūsų rankos ir žodžiai skirti ne patyčioms. Tiesa?“

8. „Štai tokią istoriją norėjau papasakoti. O dabar aš noriu su jumis pažaisti, gerai? Pažaisime rankų žaidimą“. Lėlė paprašo vaikų:

- Pamojuoti vieni kitiems ranka – tarytum pasisveikindami.
- Pakelti nykščius į viršų.

- Pridėti savo rankas prie ausų.
- Pridėti savo rankas prie burnos.
- Suploti delnais.
- Pakelti vieną ranką į viršų.

9. Toliau vaikų lėlė paprašo atlikti tuos pačius judesius – tik prieš atliekant judesį pasako po vieną sąlygą (įvardijamas sąlygas galite pakeisti savo nuožiūra):

- Tie, kurie šiandien bent vienam vaikui pasakėte „Labas“, pamojuokite ranka.
- Tie, kurie bent kartą šiandien pasakėte „Ačiū“ arba „Prašau“ – pakelkite nykščius į viršų.
- Tie, kurie šiandien išklausėte bent vieną draugą – pridėkite rankas prie ausų.
- Tie, kurie nors kartą šiandien nusišypsojote kitam vaikui, pridėkite savo rankas prie burnos.
- Suplokite delnais visi, kurie šiandien pasakėte ką nors malonaus kitam vaikui.
- Pakelkite rankas tie, kurie šiandien padėjote kitam.

ŠALTINIS: „Vaikų linija“, bepatyciu.lt, 2017